

Radni tim za likovnu umjetnost, zapisnik s 1. sastanka

- sastanak je održan u Puli, 24. studenog
- sastanku su prisustvovali Bojan Šumonja, Alen Florinčić, Dean Skira i Davor Mišković

Na sastanku je mapirano stanje u likovnim umjetnostima u Istri. Prije svega, utvrđeno je da je opća razina vizualne kulture (koja osim vizualnih umjetnosti obuhvaća i arhitekturu, dizajn i druge primjenjive umjetnosti) na izrazito niskoj razini. Ova niska razina vizualne kulture vidljiva je u arhitekturi, uređenju javnih površina (uključuje i skulpture koje se bez kriterija postavljaju na javne površine), u odnosu prema vizualnosti u školama, medijima, itd. Naravno, radi se o pogubnom kontekstu za vizualne umjetnosti. U ovom smislu nužno je razviti određene mjere koje bi postavile elementarne standarde vizualne kulture koje bi svi morali zadovoljiti prilikom intervencije u javne prostore.

Vizualna umjetnost je, naravno, izrazito vezana za ovu opću razinu vizualne kulture i na nju se ova opća situacija reflektira. No, i u samim vizualnim umjetnostima prisutan je čitav niz problema koji dalje negativno određuju kontekst djelovanja vizualnih umjetnika. Svakako prvi, ako ne i najveći problem, je odsustvo likovne kritike u tiskanim i elektronskim medijima, zatim slabo praćenje događaja iz područja vizualnih umjetnosti na nivou informiranja građana, a i u tim slučajevima često se radi o iskrivljenim informacijama jer ih plasiraju needucirani novinari. Nadalje, likovna kritika nije dovoljno razvijena niti u specijaliziranim publikacijama, a nedovoljan je i broj kustosa. Na sve ove probleme nadovezuje se i problem s izložbenim prostorima, koji su uglavnom neadekvatni, a u Istri ne postoji niti jedan izložbeni prostor za postavljanje većih tematskih ili retrospektivnih izložbi.

Poseban problem u vizualnim umjetnostima je nepostojanje tržišta suvremene vizualne umjetnosti. Da budemo precizniji, postoji crno tržište u kojem se posluje uglavnom na štetu umjetnika, no ne postoje razvijene institucije legalnog tržišta umjetnina koje bi obuhvaćale umjetnike, galerije, eksperte i vještake, kolekcionare, itd. Ovo je poseban problem za umjetnike koji su na ovaj način onemogućeni da si osiguravaju egzistenciju vlastitim radom. Nepostojanje domaćeg tržišta reflektira se i na položaj umjetnika na međunarodnom tržištu jer u Istri, ali ni u Hrvatskoj, ne djeluju ozbiljne galerije koje bi se bavile plasmanom umjetnika na međunarodno tržište putem sajmova ili suradnji s internacionalnim galerijama. Što se tiče mogućeg razvoja tržišta kao poseban problem ističe se različitost interesa aktera koji djeluju u polju vizualnih umjetnosti.

U Istri ne postoji niti jedna institucija koje se bavi suvremenom vizualnom umjetnošću. Nedavno je osnovan Muzej suvremene umjetnosti Istri, no on još nije započeo s radom u punom smislu riječi. MSU Istre može se poazati kao izrazito važna institucija koja može postati nositelj zamaha razvoja ove djelatnosti u Istri, no to ovisi o kadrovskoj strukturi muzeja i njegovom fundusu. Negativno je što se u samom početku daleko više pažnje poklanja samoj zgradi negoli pitanjima funudsa muzeja i osoblja koje će raditi u muzeju. MSU Istre može u budućnosti biti ključna institucija, ali i izložbeni prostor u kojem će biti moguće raditi izložbe koje se trenutno i Istri ne mogu organizirati. Osim toga, u Istri ne postoji niti jedna međunarodno relevantna manifestacija iz područja vizualnih umjetnosti. Sve ovo zapravo ukazuje na odnos prema vizualnim umjetnostima u ukupnom kulturnom proračunu gdje je vizualna umjetnost zakinuta u odnosu na druge djelatnosti (npr. u odnosu na kazalište). Općenito se može reći da postoji određena disproporcija u financiranju kulture prema djelatnostima, i to uglavnom na štetu likovne umjetnosti.

Dugogodišnje odsustvo institucije koja bi se bavila vizualnim umjetnostima rezultirala je posvemašnjim atomiziranjem umjetničke scene koja nije razvila strategiju odnosa prema različitim

izvorima financiranjima, prije svega inozemnim i EU fondovima. U Istri ne postoje projekti i programi u sferi suvremene vizualne umjetnosti jer ljudi nisu educirani u tom smislu, i ovdje je potrebno napraviti pomak. Dodatni problem je što administrativno osoblje koje se bavi vizualnim umjetnostima nije stručno za obavljanje administrativnih poslova iz ove djelatnosti.

Cijela rasprava bila je organizirana oko dva ključna problema - vidljivosti vizualne umjetnosti i organizacije djelatnosti, te su se zbog toga kao strateški ciljevi nametnuli upravo oni koji smjeraju na rješenje ovih problema. To su:

1. Poticaj razvoju tržišta vizualne umjetnosti

- ovaj cilj uključuje poticaj osnivanju i razvoju neovisnih likovnih centara i privatnih galerija (i razvijanje sustava kriterija prema kojima je moguće dobiti financijsku podršku), osiguravanje infrastrukture za obavljanje likovne djelatnosti (što uključuje razvoj izlagačkih i radnih prostora - ateljea, te razvijanje procedura njihove dodjele), poticaj galerijama da sudjeluju na međunarodnim sajmovima, zahtjev prema svim institucijama i jedinicama lokalne samouprave da otkupe radova provode isključivo u okvirima postavljenog tržišnog sustava i putem javnih natječaja.

2. Povećanje vidljivosti suvremene vizualne umjetnosti

- ovaj cilj uključuje stvaranje jedne važne manifestacije iz područja suvremene vizualne umjetnosti koja će okupiti i povezati domaće i međunarodne umjetnike, kustose, kritičare i dr., povećanje statusa vizualnih umjetnika kroz intersektorsku suradnju, povećanu pristunost vizualne kulture u medijima, školama.

Zapisnik sastavio Davor Mišković